

Učebné osnovy

Vzdelávacia oblasť	Človek a hodnoty
Názov predmetu	Náboženská výchova
Stupeň vzdelania	ISCED 2
Ročník	Deviaty
Časový rozsah vyučovania	33 hod/ 1 hod. týždenne
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk
Poznámka	Povinný predmet
Dátum poslednej zmeny	1. september 2012
Vypracoval	Ing. Daniela Ochránková

Charakteristika vyučovacieho predmetu:

Keďže človek je z psychologického a sociologického hľadiska prirodzene bytosť náboženská, má potrebu smerovať k tomu, čo ho presahuje. Vyučovací predmet náboženská výchova má preto opodstatnenú úlohu v celistvom ponímaní výchovy v škole.

Vyučovací predmet náboženská výchova formuje v človeku náboženské myslenie, svedomie, náboženské vyznanie a osobnú vieru ako osobný prejav náboženského myslenia a integrálnej súčasti identity človeka. Ponúka prístup k biblickému posolstvu, k učeniu kresťanských cirkví a k ich tradíciám, otvára pre neho možnosť života s cirkvou.

Vyučovací predmet náboženská výchova sa zameriava na pozitívne ovplyvnenie hodnotovej orientácie žiakov tak, aby sa z nich stali slušní ľudia s vysokým morálnym kreditom, ktorých hodnotová orientácia bude prínosom pre ich osobný a rodinný život i pre život spoločnosti. Náboženská výchova je výchovou k zodpovednosti voči sebe, voči iným jednotlivcom i celej spoločnosti. Učí žiakov kriticky myslieť, nenechať sa manipulovať, rozumieť sebe, iným ľuďom a svetu, v ktorom žijú.

Výučba predmetu zároveň naväzuje na ďalšie spoločenskovedné predmety, umožňuje žiakom ozrejmiť si morálny pohľad na mnohé témy otvorenej spoločenskej diskusie. Učí žiakov rozlišovať medzi tým, čo je akceptované spoločnosťou, a tým, čo je skutočne morálnym dobrom pre jednotlivca i pre celú spoločnosť.

Ciele vyučovacieho predmetu

Predmet náboženská výchova umožňuje žiakom:

- o formulovať otázky týkajúce sa základných životných hodnôt, postojov a konania
- o konfrontovať ich s vedecky a nábožensky (kresťansky) formulovanými pohľadmi na svet
- o hľadať svoju vlastnú životnú hodnotovú orientáciu
- o formovať svedomie
- o prehlbovať medzilidské vzťahy cez skvalitnenie komunikácie
- o spoznávať spôsoby komunikácie človeka s Bohom
- o oceniť komunikáciu s Bohom prostredníctvom sviatosti, liturgického slávenia čítania Božieho slova
- o rozvíjať kritické myslenie hodnotením pozitívnych aj negatívnych javov v spoločnosti a v Cirkvi

Ročníkový symbol: KVET

Kvety sú pre nás symbolom nádeje a symbolom raja. Jednotlivý kvet môže byť symbolom osobnosti, okvetné lístky sú symbolom spoločenstva, rodiny, alebo ľudí, ktorých spája úzke priateľstvo. Rôzne kvety v jednej kytici sú symbolom spoločenstva rovnako zmýšľajúcich, symbolom veriacich jednej Cirkvi.

Kvet je **symbolom života** a jeho vývoja, pozýva na **zodpovednosť** a **rešpekt k životu**.

Ročníkový cieľ: Posúdiť hodnotu zodpovednosti. Uvedomiť si osobnú zodpovednosť za seba, za iných a za svet, v ktorom žijem. Formovať návyk kresťanského životného štýlu v rodinnom a v spoločenskom živote.

Učebné zdroje:

Metodická príručka katolíckeho náboženstva pre deviaty ročník základných škôl

„Zodpovednosť človeka“ a prac. Listy Spišská Nová Ves: KPKC, 2009

TTVP vypracovaný podľa rámcových učebných osnov predmetu náboženstvo/náboženská, ktoré schválila Konferencia biskupov Slovenska dňa 28. októbra 2010

Ročníková téma: ZODPOVEDNOSŤ ČLOVEKA

Mladý človek si kladie existencionálne otázky a hľadá na ne odpovede. Vlastným výberom si zostavuje hierarchiu hodnôt, na základe ktorých si formuje životný štýl. Zaoberá sa aj otázkou viery. Je otvorený pre náboženský prijímanie rozmeru viery v nádeji, ktorú ponúka Boh človeku. Otvorenosť na náboženské nazeranie na svet vytvára priestor na formáciu osobnosti k mravnej zodpovednosti. Mladý človek sa v procese stotožnenia s kresťanskými hodnotami pripravuje na život v zodpovednej kresťanskej angažovanosti.

Stratégia vyučovania

Na vzbudenie záujmu žiakov o učebnú činnosť možno využiť *motivačné metódy*, ako je *motivačné rozprávanie* (približovanie obsahu učenia), *motivačný rozhovor* (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov), *motivačný problém* (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému), *motivačnú demonštráciu* (vzbudenie záujmu pomocou umeleckého diela).

Expozičné metódy je potrebné využívať pri vytváraní nových poznatkov a zručností. Odporúča sa *rozprávanie* (vyjadrovanie skúseností a aktívne počúvanie), *vysvetľovanie* (logické systematické sprostredkovanie učiva), *rozhovor* (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, konvergentných a divergentných otázok, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie), *demonštračná metóda* (demonštrácia obrazov), *pozorovanie* (cielené systematické vnímanie objektov a procesov), *manipulácia s predmetmi* (práca so symbolom, didaktická hra).

Významné miesto majú *problémové metódy*, ku ktorým patrí *heuristická metóda* (učenie sa riešením problémov založenom na vymedzení a rozbere problému, tvorbe a výbere možných riešení a vlastnom riešení) a projektová metóda (riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, ktorej riešenie teoretickou aj praktickou činnosťou vedie k vytvoreniu určitého produktu).

Pre realizáciu cieľov sú dôležité *aktivizujúce metódy*, z nich je vhodná *diskusia* (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovanie za účelom riešenia daného problému), *situačná metóda* (riešenie problémového prípadu reálnej situácie so stretom záujmov), *inscenačná metóda* (sociálne učenie v modelovej predvádzanej situácii, pri ktorej

sú žiaci aktérmi danej situácie), *didaktické hry* (seberealizačné aktivity na uplatnenie záujmov, a spontánnosti), *kooperatívne vyučovanie* (forma skupinového vyučovania založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny), *dramatizácia* (plánovaný dramatizovaný prednes hry, príbehu a pod.) *simulácia* (simulovanie, napodobňovanie životných situácií, aktivity, ktoré vyžadujú interakciu medzi skupinou žiakov a jednotlivcami) Typické autentické rozhovory.

Fixačné metódy sú neoddeliteľnou súčasťou vyučovania, napr. metódy opakovania a precvičovania, (ústne a písomné opakovanie, opakovanie s využitím hry, domáce úlohy).

Žiaci počas hodín NV sedia v kruhu, aby si videli navzájom do tváre, aby sa vzájomne poznávali. Je to východisková pozícia, ktorá nie je cieľom, ale prostriedkom. Samozrejme, je možné aj iné usporiadanie priestoru v závislosti od metódy, ktorú učiteľ pre danú aktivitu zvolil.

Domáce úlohy sa netýkajú písomného vypracovávania, ale konkrétnych jednoduchých cvičení či predsavzatí orientovaných na požadované správanie. Dôležitou súčasťou každej hodiny je podelenie sa s niekým so získanou skúsenosťou v bežnom živote.

Rozvoj kompetencií :

Komunikačné kompetencie:

Žiak

- rozumie empatickej komunikácii a empatickému správaniu
- rozumie potrebu komunikácie ako potrebu sebarozvoja
- prispieva k diskusii v pracovnej skupine
- kladie si otázky a zisťuje odpovede
- formuluje a vyjadruje svoje myšlienky a názory
- rozumie reči Cirkvi – metaforickej reči dogiem
- rozumie potrebe asertívnej komunikácie pri budovaní vzťahov priateľstva, v manželstve a pri budovaní medzigeneračných vzťahov

Kultúrne kompetencie :

- objavuje prínos kresťanského humanizmu pre rozvoj zodpovednosti jednotlivca a spoločnosti
- objavuje prínos kresťanstva ako cestu sebarozvoja a hľadania životného zmyslu človeka
- objavuje prínos kresťanstva pre ochranu manželstva a rodiny
- oceňuje prínos kresťanskej kultúry v ľudskej kultúre

Sociálne a interpersonálne kompetencie :

Žiak

- dokáže si uvedomiť svoje potrebu zodpovednosti za seba a za iných
- uvažuje nad potrebou vzorov
- uvažuje nad prínosom spirituality pre sociálnu zrelosť
- učí sa tolerancii, ústretovosti, ale aj kritickosti k iným, učí sa chápať ich potreby a postoje
- prispieva k upevňovaniu medziľudských vzťahov osvojovaním postoja náboženskej tolerancie a ústretovosti

Existenciálne kompetencie:

Žiak

- objavuje kresťanský pohľad na zmysel zodpovednosti za život
- oceňuje skúsenosť druhých ľudí - vzorov z dejín cirkvi
- dokáže si uvedomiť potrebu osobného vyznania viery ako rozhodnutia pre vieru
- aplikuje vo svojom živote jednotlivé prvky spirituality
- objavuje kresťanský pohľad na ekologickú otázku

Kompetencie k riešeniu problémov:

Žiak

- je schopný kritického pohľadu na dôvody pre náboženskú vieru
- zaujíma sa o problém siekt
- je schopný kritického riešenia konfliktov vo vzťahoch
- je schopný logického zdôvodnenia poverčivosti ako prejavu nezrelej religiozity

Spôsob hodnoteniaNa hodinách náboženskej výchovy učiteľ hodnotí žiaka **známkou**.

Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Prierezové témy
ZODPOVEDNOSŤ 4 hodiny	<ul style="list-style-type: none"> Poznanie rastu Spoznať svoje silné a slabé stránky Pozvanie k zodpovednosti 	<ul style="list-style-type: none"> Vysvetliť etymológiu pojmu zodpovednosť Objaviť posolstvo biblického textu podobenstva o talentoch Aplikovať podobenstvo o talentoch ako pozvanie k zodpovednosti pre svoj život Formovať postoj zodpovednosti za svoj život 	OSR
ZODPOVEDNOSŤ ZA SEBA 6 hodín	<ul style="list-style-type: none"> Moje vzory Ísť za hviezdou /Ježiš ako vzor/ Ježišove postoje Kto bol a je pre ľudí Ježiš Ježiš – Boží Syn Môj obraz Ježiša 	<ul style="list-style-type: none"> Konfrontovať sa s potrebou životných vzorov Kriticky analyzovať ponuku mediálnych vzorov a konfrontovať svoj postoj voči vzorom Vnímať sebaocenenie a prijatie ako podmienku sebarozvoja Formovať postoj sebakorekcie vychádzajúcej 	OSR MDV

		<p>z rovnováhy medzi potrebou originality a potrebou začlenenía sa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ocenit' kresťanskú ponuku nasledovania Ježiša Krista ako životného vzoru 	
<p>ZODPOVEDNOSŤ ZA SVOJU VIERU</p> <p>8 hodín</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Čo znamená veriť • Vyznanie viery • Aký je Boh? • História Vianoc • Komu vlastne verím? Kto si, Bože? • Dogmy – reč viery • Sekty • Verím v Ducha svätého, v svätú Cirkev katolícku 	<ul style="list-style-type: none"> • Analyzovať dôvody pre náboženskú vieru • Prijat' skutočnosť religiozity človeka ako prejavu túžby po presahovaní samého seba • Opísať znaky sekty a porovnať sektu a Cirkev • Reprodukovať vyznanie viery ako akt dôvery • Rozlíšiť časti vyznania viery a ich konkrétny význam • Rozvíjať kresťanské prvky spirituality v osobnom raste 	OSR
<p>ZODPOVEDNOSŤ ZA BUDOVANIE VZŤAHOV</p> <p>7 hodín</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Túžba po láske • Kamarátstvo, priateľstvo • Priateľstvo a láska • Čas na lásku • význam pohlavia ako zväzku • Rodina 	<ul style="list-style-type: none"> • Objaviť ontologickú potrebu lásky človeka k človeku a človeka k Bohu • Nájsť rozdiely medzi priateľskou láskou, láskou muža a ženy, láskou rodičovskou a láskou k Bohu • Ocenit' význam budovania vzťahov ako naplnenia života zmyslom • Formovať návyk vonkajších prejavov úcty k človeku • Rozlíšiť rôzne formy spolužitia dvoch ľudí v súčasnosti • Predstaviť rodinu ako optimálne, Bohom chcené spoločenstvo 	OSR

		<p>osôb, zamerané na dobro jej členov, na prijatie a výchovu detí</p> <ul style="list-style-type: none"> • Porozumieť svojmu postaveniu v rodine a osvojiť si riešenia rodinných konfliktov 	
<p>ZODPOVEDNOSŤ ČLOVEKA ZA SVET, V KTOROM ŽIJEM</p> <p>8 hodín</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pohľad kresťana na vzťah človeka k prírode • Boh pozýva človeka k ochrane Božieho diela • Ekologická uvedomelosť kresťanov • Človek objavuje v sebe „človečenstvo“ • Požiadavka spravodlivosti, čestnosti a zodpovednosti • Pravda, dobro, krása • Byť prorokom svojej doby 	<ul style="list-style-type: none"> • Vnímať potrebu ekologického myslenia človeka • Praktizovať zručnosti triedenia odpadu v domácnosti a šetrného zaobchádzania s prírodnými zdrojmi • Osvojovať si postoj kresťanskej angažovanosti v spoločnosti a v Cirkvi • Charakterizovať jednotlivé kresťanské denominácie na Slovensku a objaviť spoločné základy viery • Oceniť asertívnu komunikáciu a správanie ako prejav spolupráce • Rozvíjať postoj spolupráce v ekumenickom duchu v sociálnej oblasti 	<p>OSR ENV</p>